

Тисяча осяйних сонць

КУПИТИ

«Тисяча осяйних сонць» — другий роман афгано-американського автора Халеда Госсейні, у якому переплітаються долі двох жінок на тлі страшних подій в Афганістані ХХ століття.

Маріям з раннього віку засвоїла, що як стрілка компаса завжди вказує на північ, так і звинувачувальний палець чоловіка завжди вказує на жінку. А ще, що жінкам потрібне в житті тільки одне вміння, якого не вчать у школі: тагаммуль — терпіння.

Маріям було лише п'ятнадцять, коли її відправили з села до Кабулу і змусили вийти заміж за набагато старшого Рашіда. Лайла зростає на сусідній вулиці, і, здавалося б, її чекає зовсім інша доля, адже її родина сучасна та прогресивна. Однак лихоліття війни руйнує все: мрії, надії, сподівання... Коли до влади остаточно приходять Талібан, життя людей перетворюється на безрадісне існування в голоді, насиллі та страху. Чи можливо серед тієї чорноти відшукати крихти щастя? Дивовижно, але любов здатна надавати неймовірної сили, вчить діяти за покликом серця, а часом і жертвувати собою, рятуючи інших. Любов дає наснаги тривати у найважчих умовах із подиву гідним героїзмом.

*Ця книга присвячується Гарісові та Фарі,
нуру* моїх очей, і кожній жінці Афганістану*

ЧАСТИНА ПЕРША

1

Маріям було п'ять років, коли вона вперше почула слово «гарамі»*.

Це сталося у четвер. Мусило б статись, бо Маріям пам'ятала, що у той день вона була неспокійною і заклопотаною, так, як вона бувала лише четвергами, коли у колбі** її навідував Джаліл. Щоб згаяти час до миті, коли вона нарешті з ним побачиться, розтинатиме високу по коліно траву галявини і махатиме йому, Маріям вилізла на стілець і зняла китайський сервіз своєї матері. Сервіз був єдиною реліквією, що матері Маріям, Нані, лишився від її власної матері, яка померла, коли Нані було два. Нана плекала кожну частину синьо-білого порцелянового начиння, витончений вигин чайникового носика, мальованих вручну зябликів, хризантеми та дракона на цукорниці, що мав віднаджувати лихо.

Ця цукорниця і вислизнула з Маріяминих пальців, впала на мостини колби та розбилася на друзки.

Коли Нана побачила цукорницю, обличчя її почервоніло, верхня губа скривилася, а обидва ока — незряче й зряче — рівно й незмигну втупилися у Маріям. Нана дивилась так люто, що Маріям злякалася, що джин знову увійде в її тіло. Але джин не з'явився; не цього разу.

Натомість Нана схопила Маріям за зап'ястки, підтягнула ближче і крізь зціплені зуби сказала:

— Ах ти ж незграбна мала гарамі. Отака мені нагорода за все, що я витримала. Незграбна мала гарамі, що трощить сімейні коштовності.

Того разу Маріям не зрозуміла. Вона не знала, що означало це

слово, «гарамі», — «байстрючка». Не була достатньо дорослою, щоб прийняти несправедливість, зрозуміти, що винні ті, хто породжують гарамі, а не гарамі сама, чий єдиний гріх був у тому, що вона народилася. За тим, як Нана вимовила це слово, Маріям здогадувалась, що гарамі було чимось бридким і огидним, як комашня, як метушливі таргани, яких Нана постійно кляла і вимітала з колби.

Пізніше, підрісши, Маріям таки зрозуміла. Саме за тим, як Нана проказувала це слово — не вимовляла, а наче випльовувала на неї — вона зрозуміла всю його жалючість. Вона зрозуміла, що мала на увазі Нана: що гарамі — небажана, що вона, Маріям, була незаконною особою, що ніколи не матиме законного права на речі, яке мали інші люди, як-от любов, родина, оселя, прийняття.

Джаліл ніколи так її не називав. Джаліл казав, що вона була його квітом. Він любив саджати її на коліна і розповідати їй історії про те, що Герат, місто, в якому Маріям народилася 1959 року, колись був колискою перської культури, домівкою письменників, поетів, художників та суфіїв.

— Тут і ноги не витягнеш, не копнувши поета в дупу, — сміявся він.

Джаліл оповідав їй про королеву Гавгар-Шад, яка звела знамениті мінарети як любовну оду Гератові давно, у п'ятнадцятому столітті. Він описував їй зелені пшеничні поля Герату, його сади, лози, вагітні виноградом, міські людні склепінчасті базари.

— Там є фісташкове дерево, - сказав він одного дня, — а під ним, Маріям-джо, похований ніхто інший, як сам видатний поет Джамі. — Він нахилився і шепотів: — Джамі жив більш ніж п'ять сотень років тому. Справді. Я тебе якось водив туди, до дерева. Ти була маленькою. Ти не згадаєш.

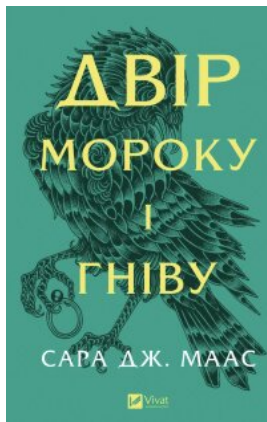
Так і було. Маріям справді не пригадувала. І хоча вона й проживе перші п'ятнадцять років свого життя у межах пішої ходи від Герату, ніколи не побачить дерева з оповідки. Вона ніколи не побачить зблизька знамениті мінарети й ніколи не зірве плоду в гератських садах, ані ступить його пшеничними полями. Та щоразу, коли Джаліл так розказував, вона зачаровано слухатиме. Вона захоплюватиметься Джалілем за його широкі

й всеохопні знання. Вона тремтітиме від гордості мати батька, що знає стільки речей.

— Яка пишна брехня! - казала Нана, коли Джаліл ішов. — Пишний чоловік, що пишно бреше. Ніколи він тебе не водив ні до якого дерева. І не дай йому причарувати тебе. Він зрадив нас, твій коханий батечко. Витури нас зі своєї шикарної хати, наче ми були для нього нічим. Він це з радістю зробив.

Маріям чемно вислуховувала. Вона ніколи не наважувалася сказати Нані, наскільки їй не подобалося, коли та казала так про Джаліла. Правда була в тім, що поруч із Джалілем Маріям анітрохи не почувала себе гарамі. Годину або дві щочетверга, коли Джаліл приходив з нею побачитись, повний усмішок, подарунків та ласки, Маріям почувалась вартою усієї краси та усіх щедрот, що давало життя. І за це Маріям любила Джаліла.

Рекомендована література

Двір мороку і гніву.
Книга 2

Необхідні речі

Біологія поведінки.
Причини доброго і поганого в нас

Я бачу, вас цікавить
п'ятьма

Війна двох королів

За Перекопом є земля

Перейти до категорії
Проза

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ